

POLSKA KOKARDA NARODOWA

W symbolice międzynarodowej najważniejszym znakiem identyfikującym państwo w gronie innych jest **herb państwowy**. Herb to znak utworzony z godła umieszczonego w polu tarczy herbowej.

Herbem Rzeczypospolitej Polskiej, mającym nazwę własną – **Orzeł Biały**, jest od przeszło 700 lat widniejący w polu czerwonym wizerunek ukoronowanego białego Orła ze złotym dziobem i szponami. Taką samą rolę jak herb, pełni u nas godło, czyli Orzeł z herbu Rzeczypospolitej, przedstawiony sam, bez tarczy. Znakiem równorzędnym, a dziś w symbolice międzynarodowej nawet dominującym, jest **flaga państwowa** – określony zestaw barw wywiedzionych zwykle z herbu państwowego.

Barwami naszego państwa są **biel i czerwień**. Ta ostatnia winna odpowiadać barwie cynobru, co sprecyzowano dopiero w 1927 r. Jako barwa narodowa dawniej często występowała czerwień ciemniejsza – paś, karmazyn i zbliżony do tego koloru amarant, co jeszcze dziś jest błędnie uważane za właściwy odcień polskiej czerwieni. W poziomym układzie, w jakim nasze barwy występują przede wszystkim na fladze państwowej, biel u góry odpowiada bieli Orła, a czerwień u dołu – czerwieni pola herbowego (tarczy). Ustanowioną w 1919 r. polską flagę państwową wykonuje się zawsze z dwóch równych pasów.

Barwy mogą być prezentowane także na innych znakach narodowych, np. na **chorągiewkach**. Wówczas, w części swobodnej (po przeciwnej od drzewca), może być trójkątne wcięcie na wzór dawnych **proporczyków** z lanc ułańskich spopularyzowanych sukcesami jazdy polskiej w dobie wojen napoleońskich. Z kolei naramienne opaski **Armii Krajowej** czy członków „**Solidarności**” z **1980 r.** były tylko zestawem barw jak na fladze. O wiele starszym układem polskiej bieli i czerwieni jest upinana z nich w koło **kokarda**.

Kokarda, której nazwa wywodzi się z języka francuskiego, pierwotnie była noszoną na nakryciu głowy ozdobą z pęku wstążek, co Francuzi nazwali *cocarde*. W XVIII w. ułożona z białych wstążek już w koło, stała się na kapeluszach mundurowych znakiem przynależności państwowej. Przyjęła się w innych państwach i stąd w różnych językach jej nazwa brzmi podobnie: w języku włoskim *coccarda*, niemieckim *Kokarde*, angielskim *cockade*. Tak, jak u nas, także u Węgrów jest to *kokárda*, tylko Szwedzi piszą *kokard*.

W Rzeczypospolitej kokarda pierwotnie też była biała, symbolizując królewską zwierzchność władzy nad wojskiem. Pod koniec XVIII w. i w latach Księstwa Warszawskiego noszona na czapkach bywała już biało-czerwona, ale w Królestwie Polskim stała się ponownie białą. Biało-czerwona **kokarda narodowa** sankcję ustawową otrzymała dopiero w Powstaniu Listopadowym. Sejm 7 lutego 1831 r. wprowadził kokardę dwubarwną, odwołując się do przyjętego powstańczego herbu Królestwa Polskiego, przedstawiającego w ukoronowanej tarczy dwudzielnej w słup, tj. podzielonej pionowo, w czerwonych polach białego Orła i białą Pogoń Litewską. Herb ten odzwierciedlał dwoma godłami obie części dawnej Rzeczypospolitej. Był to pierwszy przepis ustalający nasze biało-czerwone barwy narodowe, towarzyszące nam nieodmiennie do dziś.

Biało-czerwone kokardy noszono w kolejnych powstaniach narodowych. W 1919 r. stały się oficjalnym znakiem powstańczego wojska w Wielkopolsce, a w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r. znaczyły żołnierzy-ochotników oraz wspomagających wojsko duszpasterzy, tzw. kapelanów lotnych.

W 2008 r. przywrócenia kokardy narodowej (które zostało zainicjowane już w 2006 r. w Poznaniu), podjął się śp. **Lech Kaczyński** Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Od tej pory biało-czerwone kokardy zdobią uczestników świąt narodowych – 11 Listopada i 3 Maja.

Zgodnie z zasadami podkreślającymi nadrzędność godła herbowego, a nie pola tarczy, na którym godło występuje, **kokardę polską** upina się bielą w środku. Tylko jeżeli kokarda ma być tłem dla przypinanego na nią dodatkowo Orła, biel jest na zewnątrz, a czerwień wypełnia środek.

Kokarda narodowa to nie kotylion! Biało-czerwone kokardy to znak narodowej tożsamości, stąd zawsze nosimy je na sercu.

Tadeusz Jeziorowski
członek Komisji Heraldycznej

ROZGRZEWAMY
POLSKIE SERCA

Fundacja PGNiG

POLSKA
SPÓŁKA GAZOWNICTWA